

Başvuru Numarası : 2024/1044
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.05.2025/59
Karar Numarası : 2025/274
Başvuran : M.R.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın gerekli kriterleri taşımasına rağmen koşullu salıverilmeden yararlandırılmadığı iddiası ile Ankara 2. İnfaz Hâkimliği ve Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi kararlarının kanun yararına bozulması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, Yozgat 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 29/11/2018 tarihli kararıyla 7 yıl 7 ay 15 gün hapis cezasına mahkûm edilip cezasının 13/10/2020’de onandığını, hakkında yapılan iyi hâl değerlendirmesinin suç tarihi itibarıyla geçerli olan 2005 tarihli yönetmelik yerine, 29/12/2020’de yürürlüğe giren yönetmeliğe göre yapıldığını, yeni yönetmelikte yer alan “*Toplumla bütünleşmeye hazır olmadığı, topluma kazandırılmak ve yeterli iyileşme düzeyine ulaşmak için herhangi bir gayretinin olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olmadığı*” gibi kriterlerin gerekçe gösterilerek iyi hâlli olmadığı yönünde karar alındığını, bu kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, koşullu salıverilme için gerekli “*süre*” ve “*iyi halli olmak*” şartlarının ayrı ayrı değerlendirileceğini ve geçmişe yürüme yasağı kapsamında lehine olan hükümlerin uygulanması gerektiğini, suç tarihinin 1/1/2021’den önce olduğunu ve bu nedenle iyi hâl raporlarının eski yönetmelik kriterlerine göre düzenlenmesi gerektiğini, ayrıca 28/2/2024 tarihli dönem değerlendirme kararında iyi hâlli olarak değerlendirilmesine rağmen 27/2/2024 tarihli koşullu salıverilme kararında iyi hâlli olmadığının belirtilmesinin keyfi bir uygulama olduğunu, 6 yıldır tutuklu olduğunu ve tüm yargılama sürecini tutuklu olarak geçirdiğini, denetimli serbestlikle tahliye edilmesi gerekirken cezaevinde tutulduğunu, yeni yasa ve yönetmelik hükümlerine göre yapılan iyi hâl raporlarının usule ve yasaya aykırı olduğunu iddia etmekte olup Ankara 2. İnfaz Hâkimliği ve Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi kararlarının bozulmasını, lehine olan eski yasa ve yönetmelik hükümlerine göre iyi hâl raporunun düzenlenmesini ve koşullu salıverilmeyi talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “*Yargı yetkisi*” başlıklı 9’uncu maddesi şöyledir:
“*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*”

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ..."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(...)"

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

"(...)"

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'ıncı maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. (...)"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru, başvuranın gerekli kriterleri taşımasına rağmen koşullu salıverilmeden yararlanamadığı iddiası ile Ankara 2. İnfaz Hâkimliği ve Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi kararlarının kanun yararına bozulması talebine ilişkindir.

14. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Kanun yararına bozma" başlıklı 309'uncu maddesi "*Hâkim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen karar veya hükümde hukuka aykırılık bulunduğu öğrenen Adalet Bakanlığı, o karar veya hükmün Yargıtayca bozulması istemini, yasal nedenlerini belirterek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı olarak bildirir.*" hükmünü haizdir. 5271 sayılı Kanun'un 309'uncu maddesinde, istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşen karar veya hükümde hukuka aykırılık bulunması durumunda, Adalet Bakanlığının, o karar veya hükmün Yargıtayca kanun yararına bozulması istemini, yasal nedenlerini belirterek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı olarak bildireceği düzenlenmiştir.

15. Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı tarafından başvuran hakkında düzenlenen 28/11/2023 tarihli ve ... sayılı değerlendirme raporu ile başvuranın iyi halli olmadığına ve koşullu salıverilmesinin uygun olmadığına karar verilmiştir. Başvuran tarafından bu karara karşı İnfaz Hâkimliğine şikâyetle bulunulmuş, Ankara 2. İnfaz Hâkimliğinin 2/1/2024 tarihli ve ... E. ... K. sayılı kararı ile koşullu salıvermenin reddi kararına karşı yapılan şikâyet reddedilmiş, bu karar aleyhine yapılan itiraz ise Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 18/1/2024 tarihli ve ... D. İş sayılı kararı ile reddedilmiştir.

16. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

17. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye